

แบบนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ Best Practices /การวิจัย/นวัตกรรม
Lab School Symposium 2018

“39 ปี มัธยมวัดบึงทองหลางสร้างคนดี วิถีพุทธสู่มาตรฐานสากล”

ชื่อผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ : สะเต็มศึกษา (STEM Education)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒

ผู้รับผิดชอบ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ความสำคัญของผลงาน

การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิทยาศาสตร์ รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สามารถทำงานอย่างนักวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สะเต็มศึกษา (STEM Education) ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการคิด กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมการมีจิตวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนกับชีวิตจริงได้ โดยสะเต็มศึกษา คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแบบสหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยสามารถจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project – based learning) กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based learning) ออกมาเป็นชิ้นงานหรือวิธีการ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีจิตวิทยาศาสตร์ รวมทั้งมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเชื่อมโยงความรู้จากห้องเรียนสู่ชีวิตจริง จึงได้นำสะเต็มศึกษามาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 โดยการส่งบุคลากรภายในกลุ่มสาระเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสะเต็มศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน นอกจากนี้กลุ่มสาระฯ ได้สมัครเข้าเป็นโรงเรียนเครือข่ายสะเต็มศึกษาภายใต้การขับเคลื่อนของสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) โดยสังกัดอยู่กับศูนย์สะเต็มศึกษาภาคซึ่งคือโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมสะเต็มศึกษาของศูนย์สะเต็มฯ มาอย่างต่อเนื่อง

ในปีการศึกษา 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้ขับเคลื่อนสะเต็มศึกษาโดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็นสามส่วน ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสะเต็มศึกษา ในรายวิชาสะเต็มศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) การจัดค่ายพัฒนาทักษะปฏิบัติการสะเต็มศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) การส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสะเต็มศึกษาภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จิตวิทยาศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการสะเต็มศึกษาให้เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
2. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการโดยใช้สะเต็มศึกษา

กระบวนการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice ขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 การเตรียมการ

- 1) ประชุมวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมสะเต็มศึกษา โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- 2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษา

ตอนที่ 2 กระบวนการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice

สามารถเขียนลำดับขั้นตอนการพัฒนา (Flow Chart) หรือรูปแบบ (Model) ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้ดังนี้

ตอนที่ ๓ ผลการปฏิบัติ ผลการพัฒนาหรือผลการใช้นวัตกรรมที่เป็น Best Practice

ผลการดำเนินงานกิจกรรมสะเต็มศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีผลการดำเนิน 3 ส่วน ดังนี้

1) ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา สะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.5 ขึ้นไปร้อยละ 64.77

ภาคเรียนที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.5 ขึ้นไปร้อยละ 78.16

2) ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะปฏิบัติการสะเต็มศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยรวมเฉลี่ย ร้อยละ 82.90 ซึ่งจำแนกตามทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 13 ทักษะ ได้ดังนี้

1.การสังเกต (Observing)	ร้อยละ 85.90
2.การวัด (Measuring)	ร้อยละ 81.70
3.การคำนวณ (Using numbers)	ร้อยละ 85.60
4.การจำแนกประเภท (Classifying)	ร้อยละ 80.90
5.การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปส และสเปสกับเวลา (Using space/Time relationships) สเปสของวัตถุ	ร้อยละ 81.10
6.การจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล (Communication)	ร้อยละ 79.10
7.การลงความเห็นจากข้อมูล (Inferring) (Communication)	ร้อยละ 81.60
8. การพยากรณ์ (Predicting)	ร้อยละ 85.40
9.การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Defining operationally)	ร้อยละ 85.70
10.การตั้งสมมติฐาน (Formulating hypotheses) controlling variables)	ร้อยละ 79.30
11.การกำหนด และควบคุมตัวแปร (Identifying and controlling variables)	ร้อยละ 84.00
12.การทดลอง (Experimenting)	ร้อยละ 84.80
13.การตีความหมายข้อมูล และการลงข้อมูล (Interpreting data and conclusion)	ร้อยละ 80.00

3) ผลจากการส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสะเต็มศึกษาทั้งภายในและภายนอก

ในช่วงสัปดาห์วิทยาศาสตร์ ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้จัดการแข่งขันกิจกรรมที่ส่งเสริมสะเต็มศึกษา ดังนี้ 1) การแข่งขันเรือ ป็อบ ป็อบ 2) จรวดขวดน้ำ 3) ร่มพุงไข่ โดยนักเรียนให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมการแข่งขันเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันในสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ กับหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษา กรุงเทพฯ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ และศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา รังสิต โดยมีผลการแข่งขัน ดังนี้

- การแข่งขันเรือป็อบ ป็อบ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทเดี่ยว - รุ่นมัธยมศึกษา และเข้าร่วมการแข่งขันเข้ารอบ 16 ทีมสุดท้าย
- การแข่งขันจรวดขวดน้ำ และร่มพุงไข่ เข้าร่วมการแข่งขัน

บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

1. กิจกรรมสะเต็มศึกษายังขาดการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งในปีการศึกษา 2561 จะมีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น
2. กิจกรรมสะเต็มศึกษายังมีการจัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกระดับชั้น

ปัจจัยความสำเร็จ

1. กิจกรรมได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสถานศึกษา
2. ครูได้รับการอบรมพัฒนาให้มีรู้ความเข้าใจในสะเต็มศึกษาและสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย
3. กิจกรรมสะเต็มศึกษาที่มีการบูรณาการอย่างสมบูรณ์มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่

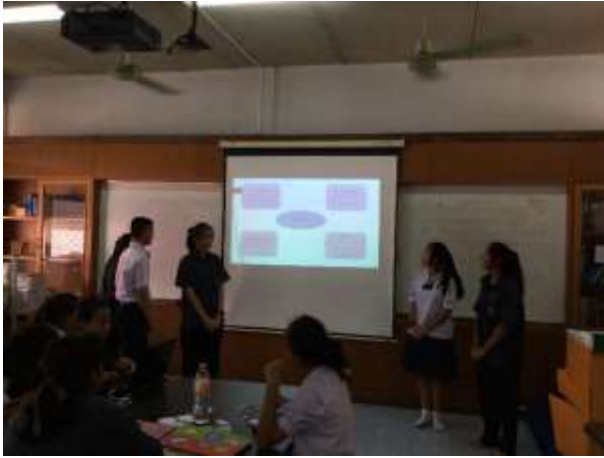
การจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้รับการนิเทศและติดตามผลจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นอกจากนี้บุคลากรของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้รับหน้าที่เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ สะเต็มศึกษาในการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โดยใช้ชุมชนแห่งวิชาชีพส่งเสริมสนับสนุน (PLC)

รางวัลที่ได้รับ

การแข่งขันเรือโป๊บบ โป๊บบ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทเดี่ยว - รุ่นมัธยมศึกษา

ภาคผนวก

กิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสะเต็มศึกษา(ว23281) และ สะเต็มศึกษา (ว23282)
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะปฏิบัติการสะเต็มศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กิจกรรมส่งนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทั้งภายในและภายนอก

- การแข่งเรือโป๊ป โป๊ป

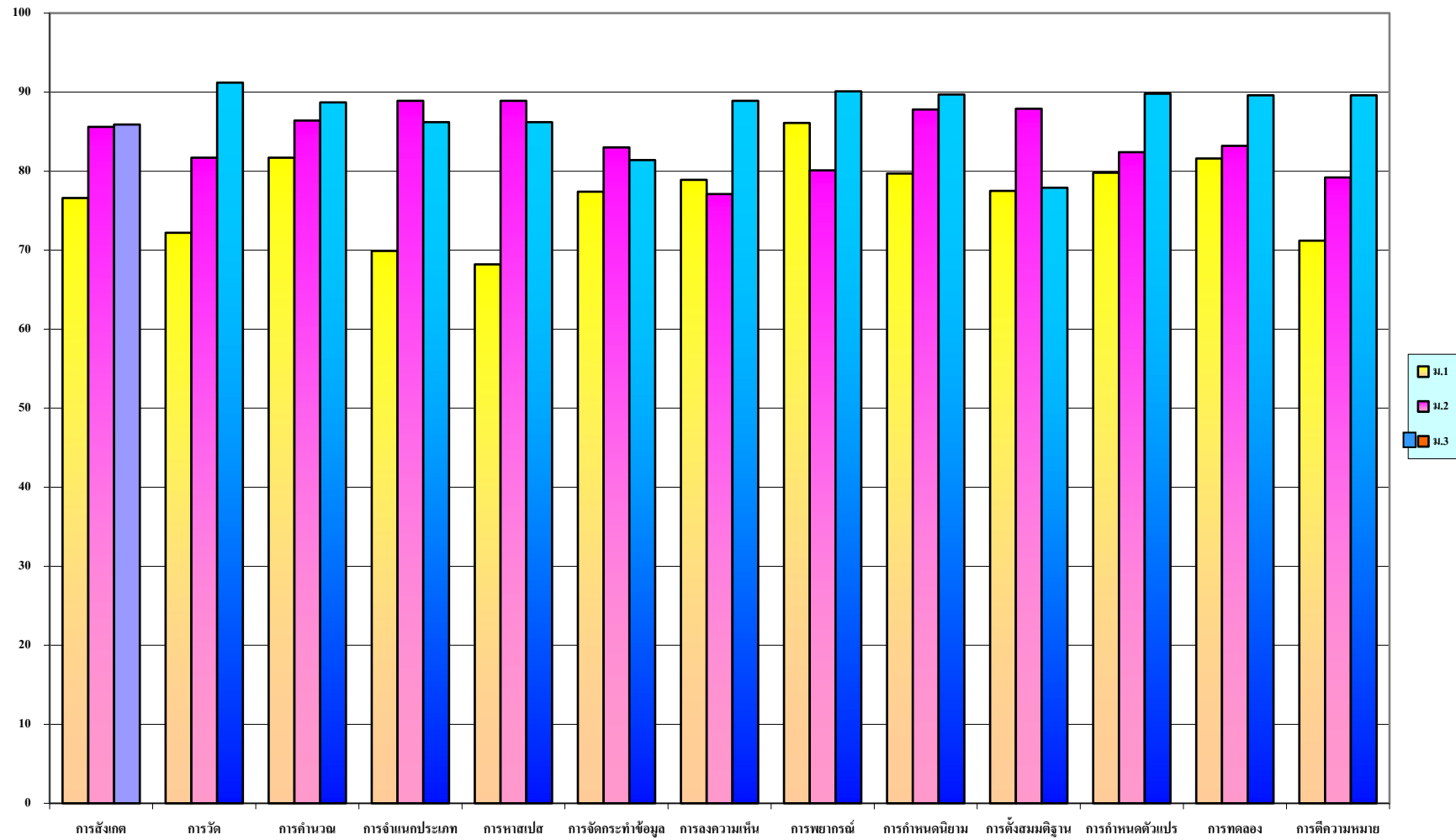
- จรวดขวดน้ำ

- ร่มพยุงไต่

กราฟแสดงร้อยละเกณฑ์สอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2560

กราฟแสดงร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2560

